

Donkere dagen

Mel Hartman

Soms vroeg ik me de vreemdste dingen af. Zoals: stel dat je alle muziek ter wereld tegelijkertijd afspeelt. Wat krijg je dan? Ruis? Ik ga voor stilte, dat lijkt me het meest onlogische en daarom aannemelijk.

‘Waar gaan alle verloren dromen naartoe? Degene die vergeten zijn?’ vroeg ik Robbe.

Ondanks dat het winter was, was het een heerlijke dag met zachte temperaturen en een licht briesje, daarom had ik Robbe opgebeld met de vraag of hij me tijdens een boswandeling wilde vergezellen.

Robbe hield stil bij een stokoude eik die volledig met mos begroeid was, alsof iemand een groene deken om de boom had gedrapeerd. Zijn rode trui en broek staken fel tegen het groen af, waardoor ik aan Ierland moest denken.

‘Verloren dromen komen in Dromenland terecht. Daar krijgen ze nog een rustige, oude dag.’ Robbe was de enige persoon die moeiteloos mijn bizarre hersenkronkels kon volgen. Hij kon ze zelfs overtreffen.

‘Hm, niet slecht. Of ze komen in een recyclebak terecht om door een andere dromer hergebruikt te worden.’

‘Tweedehands dromen? Wie wil dat nou?’

‘Je zou niet weten dat het een droom van iemand anders geweest is, en het verklaart meteen een hoop bizarre dromen.’

Robbe schokschouderde. We vervolgden onze weg en liepen langs een riviertje dat het blauw van de lucht en het groen van de omliggende struiken weerspiegelde. Allemaal erg idyllisch, behalve dat de natte sneeuw van de vorige dag modderpoelen had achtergelaten waarin m’n schoenen wegzonken.

‘Dan kan ik er voortaan maar beter voor zorgen dat ik mijn dromen ’s morgens nog herinner,’ zei Robbe.

‘Waarom? Wil je ze niet delen? Of schaam je je voor je dromen?’

Hij knipoogde. ‘Wat denk je?’

Ik grinnikte. ‘Jou kennende... hm, hou je dromen maar voor je. Weet je wat ik denk?’

Robbe knipperde met zijn ogen. ‘Dat je niets liever zou willen dan over mij dromen?’

Ik gaf hem een peut met mijn elleboog. ‘Zou je wel willen. Nee, dat degenen die zich hun dromen ’s morgens niet meer herinneren in de droom van iemand anders zaten, en degenen die zich hun droom wel herinneren zaten in hun eigen droom.’

‘Klinkt niet slecht.’

Ik keek hem van opzij aan. Robbe was niet onknap, maar we waren al zo lang vrienden dat een liefdesrelatie tussen ons uitgesloten was. Onze gevoelens voor elkaar leken daarvoor te veel op die

van een broer en zus. Bovendien was hij mijn type niet, zijn gezicht was te plat en te rond, en hij had altijd iets dat wanhopig op een baard wilde lijken, maar daar net niet aan voldeed.

Robbe trok een grimas. 'Nieuwsflits: mijn moeder ligt weer in het ziekenhuis. Ik weet niet wat ze nu weer gedaan of gezegd heeft om er binnen te komen en ik wil het ook niet weten.'

Ik zuchtte. 'Ik dacht dat haar therapie hielp.'

'Blijkbaar niet,' zei hij, terwijl hij een kiezelsteentje nakeek dat hij woest met de neus van zijn schoen had weggeschopt. 'Ze is nog steeds verslaafd aan ziekenhuiseten.'

'Nou, het is goedkoper dan haar vorige verslaving, toen ze aan vliegtuigeten verslaafd was, om de haverklap een ticket kocht en ervandoor ging.'

'Niet echt, maar het maakt niet uit. Volgens mij is mijn moeder verslaafd aan verslaafd zijn.' Hij klonk niet triest, eerder berustend. Zijn moeder was verslaafd aan van alles en nog wat, al zo lang hij het zich kon herinneren, en altijd weer aan iets nieuws. Het hoorde onlosmakelijk bij haar persoonlijkheid. 'Soms ben ik –'

'Nee!' onderbrak ik hem. 'Nee, jij bent niet zoals je moeder. Je hebt niet eens een normale verslaving, zoals roken of alcohol. Je bent niet eens verslaafd aan chocolade of koffie.'

'Het kost me moeite. En het is alleen maar omdat ik sneller van alcohol word dat ik het niet vaak drink.'

'Sneller? Langzamer zul je bedoelen.'

'Nee.' Hij glimlachte. 'Ik word sneller. Ik laat dingen sneller vallen, ik word sneller gearresteerd.'

'Grapjas.' Ik gaf hem een vluchtige zoen op de wang. 'Blijf je vanavond eten? Het is kerstavond.'

'Oké.'

'Ik kook wel vegetarisch.'

'Welk deel van de koe zie jij als vegetarisch?'

'Robbe! Het is eens goed om geen vlees te eten.'

'Niet met kerst, toch? Wat moeten die arme kalkoenen anders met hun leven?'

Hij maakte een schijnbeweging alsof ik hem weer een klap zou verkopen. 'Op één voorwaarde. Daarna spelen we een potje scrabble.'

Ik grijnsde. 'Je verliest altijd. Waarom wil je dan nog tegen me spelen?'

'Ik vind het leuk zoals jij het doet. Wanneer je het woord, voor je de blokjes op het bord legt, eerst met je vinger in de lucht beschrijft.'

Ik schoot in de lach. 'Ik kan er niets aan doen, het is een gewoonte die ik niet meer af kan leren.'

'Niet afleren, het is juist charmant.'

'Ja, baas. We spelen dan wel met het thema kerst.'

Soms kon het leven goed zijn, dacht ik, terwijl ik keek hoe tussen de bomen de zonnevlekken leken te dansen, het briesje zacht aan mijn haren rukte en mijn hoofdhuid masseerde. Als je maar de juiste mensen om je heen had, dan kwam alles goed. Robbe was definitief de juiste persoon.

Hij haakte zijn arm door de mijne en zo liepen we een tijdje in stilte verder. We kwamen bij de weg aan, waar mijn auto geparkeerd stond. Ik liet zijn arm los om de sleutels uit mijn tas te pakken en stak ondertussen de straat over.

‘Wil je –’

Gierende banden en een harde klap. Ik dacht nog: wat was dat, en hoorde Robbe schreeuwen.

Daarna werd alles zwart.

Ik kwam bij door een fel licht en kneep mijn ogen dicht. Ik probeerde me te oriënteren. Ik lag op een harde ondergrond, rook de scherpe geur van gras en hoorde vogels tjilpen. Iets - een auto? - had me geraakt en blijkbaar lag ik nog steeds op straat. Voorzichtig opende ik mijn ogen en keek om me heen. De omgeving kwam me niet bekend voor. Ik tastte mijn lichaam af op zoek naar verwondingen of bloed, maar voelde niets. Ik had ook nergens pijn, integendeel, de vage buikpijn waar ik eerder last van had gehad, was volledig verdwenen.

‘Hallo daar!’

Ik hoorde de stem achter mij vandaan komen en ging rechtop zitten. Toen de persoon naast me verscheen, slaakte ik een kreet die nogal leek op die van een kip die net gebroed had. Ik geloofde mijn ogen niet: naast me stond een centaur. Een centaur! Kom op, zeg, die bestaan niet.

‘Sorry dat ik je liet schrikken.’ De bruine vacht van zijn paardenlijf blonk, zijn gespierde bovenlijf was naakt en de aderen in zijn flanken pulseerden onder zijn getrappel. Op zijn hoofd had hij een kerstmuts. Wel ja, dat kon er ook nog wel bij.

Ik bleef hem met open mond aangapen.

‘Gaat het, dame?’

‘Wie ben je? Waar in hemelsnaam ben ik?’ Ik keek om me heen: het grasveld leek zich eindeloos lang uit te strekken. Toen ik wat beter keek, kon ik met enige moeite een bos in de verte zien.

‘Hoezo, waar ben je? Hier.’ Hij wees naar de grond.

Ik grinnikte verstikt. ‘Waar is hier? Welke plaats, of stad? En wie ben jij? Centaurs bestaan niet of is het een kostuum?’

Ik had de zin nog maar net uitgesproken of de centaur verdween. En dan bedoel ik niet dat hij wegliep of zoiets. Nee, hij verdween, loste op in het niets. Oké dan, verdwijnende centaurs, what’s next? Ik stond op en veegde plukjes gras van mijn broek. Wat was er in hemelsnaam aan de hand? En waar was Robbe? Hoe was ik hier terechtgekomen? Oké, het mocht duidelijk zijn dat ik een boel vragen had. En waar waren mijn gekke theorieën wanneer ik ze nodig had?

Nauwlettend om me heen kijkend liep ik in de richting van het bos. Misschien was ik aan het dromen, misschien lag ik in een coma. Ik moest iemand zien te vinden, imaginair of echt, dat maakte me niet uit. Ik moest wel toegeven dat de omgeving er sprookjesachtig uitzag, eigenlijk te perfect. Het leek wel een decor voor een film, of nog beter: een tekenfilm. De lucht was staalblauw en egaal, het gras had overal dezelfde lengte en had een intens groene kleur. Zelfs de paardenbloemen leken met een liniaal te zijn geplant; ze stonden alle op gelijke afstand van elkaar. Boven me vloog een formatie vogels in een perfecte driehoek en met gelijkmatige vleugelslagen, alsof ze door het leger

getraind waren. Het was zonderling, maar fascinerend. Was Robbe misschien een grapje met me aan het uithalen? Nee, dit kon zelfs hij niet bewerkstelligen, niet op zo'n grote schaal. En die centaur met zijn verdwijntruc dan! Misschien was het een kostuum geweest, ja, dat moest wel. Of een erg levendige hallucinatie. Ik was dan wel gek op fantasieverhalen, maar dat moesten ze ook blijven: verhalen.

Een Bambi hopte speels langs me heen, en dan bedoel ik ook echt een Bambi: het beestje leek evenveel op een echt hert als Bugs Bunny op een konijn. Ik kneep in mijn arm; dit moest wel een droom zijn. Ze had een gigantische kerstbal om haar hals hangen.

Voor ik er erg in had riep ik: 'Hé, wacht eens even.'

Meteen voelde ik me belachelijk, tot het hert daadwerkelijk halt hield en zich naar me toedraaide. Haar grote bruine ogen keken me behoedzaam aan. 'Ja?'

Ter plekke kreeg ik een hysterische lachbui. Ik draaide om mijn as met mijn armen gespreid. 'Oké, genoeg nu, wie zit hierachter? Onthul die camera maar.'

Het hert kwam dichterbij en ik zweer het je, ze keek me aan alsof ik ze niet allemaal meer op een rijtje had. Ik had ze niet meer op een rijtje? Laat me niet lachen: een pratend hert?

'Gaat het wel, meisje?' vroeg het hert nadat mijn ergste lachsalvo voorbij was.

'Nee, het gaat niet. Ik word wakker met een centaur naast me die verandert in Houdini en ik praat tegen een hert. Wat denk je?' Ik veegde de lachtranen van mijn wangen en snuffte. 'Serieus, wat ben je? Of is er iets met mij aan de hand?'

'Het hoort niet dat je dat in twijfel trekt.'

Het antwoord van het hert bracht me nog meer in de war. Daarom was mijn geniale repliek: 'Wat?'

Het hert kwam dichterbij en snuffelde aan mijn bloes.

'Hè, ophouden.' Ik duwde haar snuit weg.

'Ja, verder is alles in orde met jou, mens.' En weg was het hert. En nee, niet zoals de centaur, maar gewoon huppelend.

Nou ja, gewoon. Ik schudde mijn hoofd, niets was nog gewoon. Maar wat bedoelde het hert dat het niet hoorde dat ik het in twijfel trok? En wat trok ik dan in twijfel? Het feit dat een hert kon praten en er centaurs rondliepen? Ik had alle recht om dat in twijfel te trekken, en zelfs Robbe zou het hiermee eens zijn. Plots miste ik Robbe enorm. Met hem zou deze vreemde situatie draaglijker geweest zijn. Hij zou er vast een sluitende verklaring voor hebben. Nee, ik maakte mezelf iets wijs: niemand kon hier een sluitende verklaring voor vinden. Ik was het zat! Ik zou verdorie iemand vinden die me dit allemaal kon uitleggen, al moest ik daarvoor een Orakel opsporen.

Omdat ik achterom keek, botste ik pardoos op een verkeersbord. Ik giechelde nerveus toen ik las wat erop stond en echt, op dat moment stond ik op het punt om mezelf in een inrichting te laten opsluiten.

Op het bord stond in gouden, sierlijke letters: 'Orakel, die kant op.' Met pijltje en al.

Jaja, natuurlijk, ik grap over een Orakel en voilà, daar is er een. Nou ja, dan kon ik haar of hem evengoed een bezoekje brengen. Toch wel nieuwsgierig geworden liep ik snel in de richting die de pijl aangaf. Op meerdere plaatsen, vastgehecht aan een boom of aan een paal in de grond, vond ik bordjes met pijlen die me de juiste richting wezen.

Na een kleine kilometer hoorde ik geritsel in het struikgewas. Wat zou er nu weer tevoorschijn piepen? Een kabouter, een weerwolf? Nee, natuurlijk niet, belachelijke meid, het is een, jawel dames en heren, een groepje elfen. Althans als je de klassieke benadering: puntige oren, klein, fladderende vleugeltjes, in acht nam.

Degene die voor me zweefde, had nog het meest weg van Tinkerbelle uit Peter Pan. ‘Hallo,’ sprak ze met een fijn stemmetje. Als een muis kon praten – en hé, dat kon hier waarschijnlijk wel – dan zou het zo klinken. ‘Ben je op weg naar het Orakel?’

‘Ik denk het wel.’

‘Wij gaan onszelf in een kerstboom hangen, lekker twinkelen. Waarom ga je naar het Orakel?’

‘Wat ben jij een nieuwsgierig elfje, zeg.’

Ze stak haar tong naar me uit. ‘Dat zit in onze aard, dat wist je toch?’

‘Nou nee, dat weet ik niet.’

‘Dat wist je niet.’

‘Dat zei ik!’

‘Waarom ga je naar het Orakel?’

‘Omdat ik wil weten wat er verdomme aan de hand is, waarom ik hier ben, waar ik ben, wat voor den drommel jullie zijn, want elfjes bestaan niet.’

En weg waren ze. Ja, weer met dat poefgedoe. Dus zo zat het hier: wanneer ik het bestaan van een wezen ter discussie stelde, verdween het. Handig, dat moest ik thuis eens uitproberen, met de burens of met de belastingen. Hoe ver was het trouwens naar dat stomme Orakel? Op geen enkele richtingaanwijzer stond een afstand, het kon evengoed nog vijftig kilometer ver zijn. Maar nee, natuurlijk niet, want de gedachte was nog maar net vervlogen of daar stond weer een bord: Orakel 11 meter. En nu maar hopen dat het niet betekende dat het Orakel elf meter groot was. Een mens kon maar zoveel hebben.

Ik overbrugde de elf meter in enkele grote stappen en zag een huis staan. Een degelijk, eenvoudig huis met twee verdiepingen, schuin dak, oprit met kiezelsteentjes en rozenstruiken. Beeld je een klassiek huis in, zo eentje waar een oud vrouwtje met tien katten in woont en je begrijpt het plaatje. Op de brievenbus stond: Het Orakel. Prima, daar ging ik.

Zodra ik aanbelde vloog de deur open en een inderdaad oud dametje met een kwieke oogopslag stond in de opening. Haar donkere, krullerige haar piekte alle kanten op, maar toch oogde het niet slordig. Haar oorbellen waren twee kerstballetjes en ze had felrode lippenstift op. Ze had een keukenschort voor en was blijklaar aan het koken – of iemand in stukken aan het hakken – want er zaten bloedvlekken op. Ze was gelukkig geen elf meter lang. Ik slikte en stelde me voor.

‘Ik weet al wie je bent, kom binnen.’

Ik aarzelde en dat merkte ze. 'Ik eet je niet op.' Ze zag dat ik naar de bloedvlekken staarde. 'O dat... Ik was een varken aan het slachten voor het grote kerstdiner.'

Er moet duidelijk afgrijzen op mijn gezicht gestaan hebben, want ze voegde eraan toe: 'Sorry, mijn excuses, ik was vergeten dat je vegetariër bent.'

'Hoe weet jij wie ik ben?'

Ze wees naar de brievenbus en knipoogde. 'Heb je het niet gelezen dan?'

Ik zuchtte. 'Ik heb antwoorden nodig.'

'En laat ik die nou net hebben, maar daarvoor moet je wel binnenkomen.'

Wat kon ik anders? Dus volgde ik haar de hal in. Het was zo'n hal die je verwacht in een Engels huis: gestreept behang, ronde fotolijstjes met lachende mensen met bolle wangen, een bijzettafeltje met een bosje bloemen en een hoge, houten trap.

'Volg me,' zei ze en waggelde de trap op.

De treden kraakten zachtjes bij iedere stap, vooral bij die van haar. Ik vond het raar dat ze me mee naar boven nam en niet naar de woonkamer, die ik rechts van de hal gezien had. Misschien had ze een werkruimte boven, hoewel je volgens mij overal de toekomst kon voorspellen. Maar goed, ik was geen Orakel.

Boven kwamen we echter niet op een overloop terecht, maar – en ik weet niet goed hoe ik het moet beschrijven – een bedrijfsruimte. Het was alsof we van een oud huis naar een modern kantoorgebouw overgestapt waren. Bovendien was de ruimte veel te groot in vergelijking met het huis. De ruimte stond vol met bureaus waarop computers stonden en waarachter mensen aan het werk waren. Rijen en rijen bureaus, die zich eindeloos leken uit te strekken. Het kwam surrealistisch over. Ha, alsof al het voorgaande wel realistisch was. De ruimte werd omgeven door ramen die uitkeken op een blauwe lucht. Dat was van buitenaf gezien ook niet zo geweest. Er hingen overal gekleurde slingers en papieren kerstmannen aan de muren en in het midden van de zaal stond een hoge kerstboom, volgehangen met ballen en andere ornamenten. De kerstversiering was het enige dat de ruimte enigszins opvrolijkte.

'Kind, je hebt ons problemen bezorgd.'

Omdat ik nog steeds ongelovig rondkeek, schrok ik toen het Orakel tegen me sprak.

'Welkom in het Kantoor.'

'Het kantoor?'

'Met een hoofdletter: Kantoor,' herhaalde ze en hoewel ze glimlachte, klonk haar stem niet vriendelijk. 'Zoals ik al zei: je hebt problemen veroorzaakt.'

Alsof haar uitspraak een alarm liet afgaan, draaiden de hoofden van alle werknemers tegelijkertijd naar me om. Hun uitdrukkingen waren neutraal met een lichte ondertoon van nieuwsgierigheid. Al die starende ogen hadden de neiging mijn vluchtgedrag te activeren.

'Ik heb helemaal niets gedaan,' zei ik met een klein stemmetje. 'Ik werd wakker en nou ja, toen bleek alles geschift te zijn: centaurs, elfjes, pratende herten.'

'Dat weet ik allemaal. Wij hebben ze op je pad gezet. Nou ja, wij samen eigenlijk.'

Nu pas zag ik het immense scherm aan de linkerkant van de ruimte hangen. Het vertoonde het bos en het hert dat dartel rondhuppelde.

‘O,’ zei ik. ‘Wat is dit hier voor een plaats? Ben ik in een of andere realityshow terechtgekomen?’

De werknemers draaiden zich allemaal gelijktijdig om en vervolgden hun werk, waardoor de ruimte weer gevuld werd met het tikkende geluid van toetsaanslagen en een kakofonie van telefoongesprekken.

‘Nee, niet echt,’ antwoordde het Orakel. ‘Kom, we gaan naar mijn kantoor. Kantoor met een kleine k.’

Gedwee volgde ik haar een glazen ruimte in waar een antiek ogend bureau stond en een hoge, leren fauteuil waarop ze plaatsnam. Er was geen andere stoel aanwezig, dus bleef ik staan.

‘Luister eens, ik wil gewoon een paar dingen weten en dan ga ik weer.’ Ik vond de vibe die er hing, zowel in het kantoor met een grote als kleine k, absoluut niet prettig. De geur van inkt en papier verstikte me.

Ze schudde met haar hoofd en kreeg een medelijdende blik in de ogen. ‘Je gaat hier nooit meer weg, Brenda.’

Alsof ze mijn furieknop had ingedrukt, brulde ik uit: ‘Je kunt me niet gevangen houden! Ik heb hier geen toestemming voor gegeven.’

‘Ik begrijp nog steeds niet waarom jij zo moeilijk doet, waarom het bij jou anders is dan bij de anderen.’

‘Welke anderen?’ Ik keek achter me alsof daar plots een groep mensen verschenen was.

‘Jij beseft dat er hier iets niet klopt.’ Het was geen vraag, ze stelde het alleen vast.

‘Hé, hal-looo. Tuurlijk klopt er iets niet. Het laatste dat ik me herinner is dat ik naar mijn auto liep en vervolgens word ik hier wakker, in freakyland.’

Ze keek me peinzend aan. ‘Wat is er dan anders aan jou? Wat? Wat? Wat?’

‘Euh... misschien dat ik hersens in mijn kop heb,’ zei ik op sarcastische toon. ‘Iedereen zou toch beseffen dat centaurs niet bestaan. Wat is dat nu? Zelfs mijn vierjarig nichtje kent het verschil tussen fictie en realiteit.’

Alsof ze me niet eens gehoord had, zei ze: ‘Al het werk dat dit met zich mee brengt.’ Ze zuchtte diep waardoor ze er voor het eerst menselijk uitzag.

‘Welk werk? Waar heb je het over?’

‘Papierwerk natuurlijk, werk met een grote W. Maar voorlopig kan ik je niet helpen. Mag ik je niet helpen is correcter.’

‘Hoezo niet? Ik dacht dat ik daarom hier zat, zodat je me kon helpen.’

Ze zuchtte diep. ‘Niet zolang je geen nummertje getrokken hebt.’ Waarna ze met haar hoofd een knikje in de richting van een raam gaf dat uitkeek op een kleinere ruimte. Ik volgde haar blik en besepte dat ze naar een apparaatje keek dat aan de muur hing. Zo’n apparaat dat in sommige drukke winkels hing.

‘Meen je dat nou? Zijn er dan nog anderen voor me?’

‘Nee, maar je moet een nummertje trekken, anders kan ik je niet helpen.’

‘Wat een ‘Twilight zone’-toestanden, zeg, maar goed.’

Ik verliet haar kantoor met kleine k en liep naar de aangrenzende ruimte. Demonstratief trok ik een nummertje (nummer één!), zwaaide ermee en liep terug naar het Orakel. Met een klap legde ik het papiertje op haar bureau. ‘Zo, en wat nu? Moet ik een pasfoto laten nemen? Een document van goed gedrag en zeden tonen?’

Voor ze kon antwoorden, klopte iemand op het raam van haar kantoortje. Ze wenkte hem en een magere, lange man stapte binnen. Zijn snor was zo opvallend dat ik aanvankelijk alleen maar dat ding zag, alsof hij een snor met pootjes was. Hij had een enorme stapel papier in zijn armen en dumpte die op het bureau. Op zijn trui stond een vrolijke eland met een felrode neus.

Opnieuw zuchtte ze. ‘Daar heb je het.’ Ze keek naar snormans en vroeg: ‘Alles ingevuld?’

‘Jawel, alleen de Stopzettingsdocumenten nog. Maar dit zijn de documenten C4, P5 en X256.’

‘Goed, goed, maak voort.’

Hij knikte kort en liep weg.

‘Dit,’ zei het Orakel, terwijl ze op de stapel papieren een klopje gaf. ‘Dit moet ik allemaal nagaan en signeren en stempelen.’

Ik schokschouderde. ‘Wat kan ik daar nu aan doen, ik weet niet eens waar ik ben.’

‘Je hoort het je niet eens af te vragen.’

‘Kijk, dat zei het hert ook al.’ Ik stootte een kort blaflachje uit. ‘Maar ik vraag het me toch af, dus wat ga je daartegen doen?’

‘Dit.’ En weer klopte ze op de stapel documenten. ‘Dit zal het oplossen, hopelijk, maar het vergt een pak werk en ik weet niet wat ik intussen met je aan moet. Er bestaan geen richtlijnen of documenten voor en dat brengt me danig van mijn stuk. Ik denk dat ik later nog een varken nodig zal hebben.’

‘Laat die arme beestjes met rust en begin nou maar eens met mijn vragen te beantwoorden.’ Ik kruiste mijn armen voor mijn borst en hoopte dat ik er vastbesloten uitzag. ‘Waar ben ik?’

‘In de hemel natuurlijk, ik dacht dat je dat al lang uitgevogeld had.’ Ze schudde haar hoofd en maakte een tuttelgeluidje. Fijn, ik werd voor dommerik uitgemaakt in de hemel. In de –

‘Wat? De hemel?’

‘Wat dacht je dan?’

‘Weet ik veel. Misschien lig ik wel in een coma. Misschien is dit wel de langste en meest bizarre droom ooit.’

‘Nee, je bent gestorven. Overreden door een auto.’ Ze trok een schouder op als wilde ze zeggen: ‘een ongeluk zit in een klein hoekje, pech voor je’.

‘Ik ben dus dood.’

‘Zo dood als het varken dat ik aan het slachten was.’

‘Wil je alsjeblieft ophouden over die arme varkens? Ik heb al genoeg te verwerken. Dus daarom kan ik hier doen en wensen wat ik wil.’

Het Orakel knikte. ‘Het is jouw hiernamaals.’

‘Waar zijn de andere mensen? Ik ben toch niet de enige die gestorven is.’

‘Iedereen heeft zijn eigen hemel, hiernamaals of zoals wij het tegenwoordig noemen: Screensaver.’

‘Dus ik zal hier nooit mijn ouders of grootouders ontmoeten?’

‘Nee, zij zitten in hun eigen verzonnen, favoriete wereld. Als ik het me goed herinner, heeft je grootmoeder zichzelf een renaissanceomgeving gegeven. Ze woont in een paleis, met bedienden, en organiseert gemaskerde bals.’

‘Ja, oma hield altijd al van films die zich in die tijd afspeelden. Maar gaat niemand dan ooit op zoek naar zijn geliefden?’

‘Niemand beseft dat hij in een verzonnen wereld zit, jij bent de eerste. Ze zijn hun vorige leven volkomen vergeten en ook de mensen die ze hebben gekend. Alle anderen staan er niet bij stil, ze leiden hun leven – of beter gezegd: hun dood – alsof het het echte leven is, alsof er nooit iets anders is geweest.’

‘Maar die vreemde wezens, dat verdwijnen en verschijnen van dingen. Dat moeten ze toch in twijfel trekken?’

‘Nee,’ het Orakel schudde heftig met haar hoofd. ‘Dat is het hem juist. Dat doen ze niet. Het is zo normaal voor ze als de wereld waar ze vandaan kwamen. Trouwens, niet iedereen verzint vreemde wezens, niet iedereen heeft een levendige fantasie. De meeste Screensavers zijn oersaai, soms zelfs een identieke kopie van de wereld van de levenden.’

‘Dus het is afhankelijk van je voorkeur? Hoe het er hier uitziet?’

‘Zo is het maar net.’

Ik vroeg me af hoe de wereld van Robbe zou zijn. Waarschijnlijk net zo vreemd als die van mij. Mijn hemel, wat miste ik hem en zijn grappige opmerkingen. Ik hoopte dat mijn ongeluk niet al te bloederig was, want de kans was groot dat hij er een neurotische stoornis aan over zou houden. Ik was blijkbaar dood, dat was al erg genoeg. Ik wilde niet ook nog eens verantwoordelijk zijn voor het psychisch ineensinken van mijn beste vriend. Ik wou dat ik hem een boodschap kon overbrengen en hem zeggen dat ik in orde was. Nou ja, in orde.

‘Dus ik ben dood.’

‘Ja, maar je hoort dat niet te weten.’

Mijn beurt om te zuchten. ‘Nou, ik weet het, dus wat ga je eraan doen?’

‘Deze papieren stempelen en signeren en doorgeven aan een hogere autoriteit.’

‘God?’

‘Doe niet zo belachelijk. Nee, natuurlijk niet, ze gaan naar de bedrijfsleider en daarna naar de directeur en daarna naar de CEO van het Kantoor. Dan komen ze weer hier terecht en worden ze geclassificeerd.’

‘En dan?’

‘Dat is het.’

‘Maar wat gebeurt er intussen met mij?’

‘Geen idee, het is de eerste keer dat dit voorkomt. Door jou is de stapel in te vullen documenten dubbel zo groot. We moeten nu zelfs nieuwe documenten ontwerpen: de Stopzettingsdocumenten.’

‘Het spijt me.’ Maar niet heus. Hé, ik was tenslotte degene die dood was. ‘Maar dit allemaal dan? Het Kantoor? Dat is toch niet mijn creatie?’

‘Nee, het Kantoor en zijn werknemers zijn eigendom van de Aandeelhouders. Daar kan niemand iets aan veranderen. Dit huis is het enige gebouw dat zich in alle hemels bevindt, van iedere gestorvene.’

‘Kun je me niet weer tot leven wekken, dan is het hele probleem opgelost.’

‘Goed geprobeerd, maar nee, je zult daar moeten wachten.’ Ze wees naar een ruimte met plastic stoelen en een klein, rond tafeltje waar magazines op lagen.

Ik stond op maar voor ik de deur opende, zei ze: ‘Vergeet niet om een nummertje te trekken uit het apparaat.’

Ik keek haar aan. ‘Nog een nummer? Maar je zei net dat ik de enige en eerste ben? En ik heb er al een getrokken! Daar op je bureau!’

‘Dat was het nummer voor het opvragen van de documenten, maar deze is voor het starten van de procedure. Als je geen nummertje trekt, dan word je niet geholpen en kun je tot het einde der tijden blijven wachten. Enkel met een nummertje moeten we je helpen.’ En daarmee was het gesprek afgelopen, want ze schoof de stapel papieren naar zich toe en pakte een handgrote stempel. Ze bleef met de stempel in de lucht hangen terwijl ze me uitdagend en afwachtend aankeek.

‘Veel plezier,’ murmelde ik en stapte haar kantoor uit.

Goed, de wachtkamer dus. Een wachtkamer in de hemel, wel ja, waarom niet? Zodra ik het nummertje getrokken had (nummer twee uiteraard, zucht) liet ze de stempel met kracht op een document neerkomen, waarna ze een volgende nam om te bestempelen.

De plastic stoel waar ik op ging zitten was gammel en had gaten. De magazines voor me op tafel waren beduimeld en al zo vaak gelezen dat ze plakkerig aanvoelden. Er zaten dezelfde vrouwenbladen tussen die je in iedere tijdschriftenwinkel kon kopen, enkele wetenschappelijk georiënteerde bladen, en zelfs een paar die behoorlijk erotisch geladen waren. Ik vroeg me af hoe alles zo verwaarloosd kon zijn als ik de eerste was die hier zat. De hemel zat blijkbaar vol tegenstrijdigheden, net als het leven.

White Christmas van Bing Crosby speelde blikkerig door een luidspreker en was van zo’n vreselijke kwaliteit dat ik me op dat moment liever in de hel had bevonden. Bestond er eigenlijk wel een hel? Dat moest ik maar eens aan het Orakel vragen. Het feit dat ik in de hemel was, had ik grotendeels verwerkt. Een wachtkamer met tijdschriften en een kerstnummer dat op herhaling stond? Nee, dat nog niet. Maar goed, wie was ik behalve een abnormaliteit die papierwerk

veroorzaakte? Uit verveling nam ik dan maar een magazine op en bladerde erin zonder iets te lezen. Ik kon mijn aandacht er toch niet bij houden.

Een uur verstreek en afgezien van twee bezoeken aan het koffiehokje was het Orakel nog steeds bezig met het bestempelen van de documenten. Nog een uur verstreek en intussen had ik zin om de magazines aan stukken te scheuren en de confetti over de werknemers uit te strooien. Beetje kerstambiance maken. Stelletje onbeleefderiken. Ze kwamen een voor een om koffie bij te tanken, maar zeiden geen woord. Zelfs als ik ze rechtstreeks aansprak, keken ze me verwijtend of verveeld aan, waarna ze snel naar hun werkplaats terugliepen. Bovendien gebruikten ze iedere keer een ander plastic bekertje. Je zou toch denken dat ze in de hemel meer rekening met het milieu zouden houden. Tijdens het derde uur gooide ik een asbak, die onder de stapel tijdschriften stond, naar de luidspreker. Ik miste, richtte opnieuw en gooide raak, maar hetzelfde muziknummer ging onverminderd door. En het stempelen ging door, en het koffiedrinken ging door, en ik werd langzamerhand gek.

‘Hé,’ riep ik naar het Orakel. Ik wist niet of ze me kon horen door het glas heen, maar ik had sowieso zin om eens goed te schreeuwen. ‘Hé, hoelang duurt het nog?’

Ze wenkte met haar vinger en ik liep er snel heen. ‘Vandaag verwachten we geen antwoord meer, degene die erover gaat is ziek.’

‘Is er niemand anders dan?’

‘Niet iemand die erover mag beslissen. Hij is de enige die bepaalde documenten mag doorgeven.’

‘Maar—’

‘Luister, ik kan je niet helpen. Je zult geduld moeten hebben. We moeten de juiste weg volgen, alles moet volgens het protocol. Er zijn regels te volgen.’

‘Welk protocol? Ik ben toch de eerste? Hoe kan er dan een protocol voor me bestaan!’

‘We hebben iemand die over de documenten Abnormaliteiten & Afwijkingen gaat, die we waarschijnlijk nodig zullen hebben, maar dat weet ik pas wanneer hij terug is.’

‘En wat moet ik intussen?’

Ze wierp een blik op de wachtkamer.

‘O, nee, dat niet. Ik word gek in die kamer.’

‘Het is niet alsof we hier een hotel hebben.’

‘Laat me dan naar buiten gaan.’

‘Dat mag niet meer.’

‘En waarom dan niet?’

‘Omdat ik al de Hemelweigeringsdocumenten heb afgestempeld. De C4, en zodra dat gebeurd is, is er geen weg terug meer.’

‘Dus ik ben momenteel geweigerd in de hemel.’

‘Nou nee, niet echt, enkel op papier.’

‘Officieel wel dus, bedoel je?’

Het Orakel stak het puntje van haar pen in haar mond en zoog eraan. 'Ja, zo kun je het wel stellen.'

Ik stampvoette op de grond. Kinderachtig? Misschien. Maar zit jij maar eens vier uur in een wachtkamer met een nummer dat zich blijft herhalen.

De telefoon ging en ze nam op. 'Goedemiddag. Een momentje geduld alstublieft, u wordt zo dadelijk geholpen.' Ze drukte een knop in en legde de hoorn op het bureaublad.

'Ik wacht wel, hoor, ik heb toch niets anders te doen,' zei ik, wijzend naar de telefoon.

'Nee, nee, ik moet ze in de wacht zetten, zo hoort het nou eenmaal.'

'Maar je kunt toch wel nu antwoorden?'

'Zo meteen, zo meteen. Ze wordt rustig gehouden met een muziekje.'

'Mijn hemel! Sorry, niet persoonlijk bedoeld. Maar mijn hemel, wanneer beseffen mensen nu eens dat een muziekje in de lift of met muziek in de wacht gezet te worden aan de telefoon absoluut niet kalmerend werkt!'

'Rustig, Brenda.'

Er viel me iets anders te binnen. 'Hoe kom je trouwens aan die belachelijke naam: het Orakel. En je zei dat ik geen invloed heb op jou, maar toen ik je wenste, verschenen die richtingaanwijzers.'

'We hielden je in de gaten en toen we merkten dat je helder bleef, hebben we je hiernaartoe geleid. Jij beïnvloedde mij niet, wij hebben jou beïnvloed. En ik heet Josie.'

'Oké.' Ik voelde me moe, moe van het wachten. 'Aangename kennismaking, Josie.'

'De wachtkamer.'

'Ja ja, al goed.' Ik sleepte me naar de wachtkamer en ging weer zitten. De klok aan de muur tikte langzaam de tijd weg en toen het klokslag, en dat bedoel ik op de seconde precies, vijf uur werd, stonden alle werknemers gelijktijdig op, alsof het robots waren, en liepen de kantooruimte uit. Ook Josie sloot haar computer af, nam haar jas en kwam naar me toe.

'Ik ga verder met het varken,' zei ze. 'Slaap lekker.'

'Ja, hoor, dat zal me hier uitstekend lukken. Waarom werken jullie niet door aan mijn probleem?'

Ze keek me geschrokken aan en zei toen: 'Het is vijf uur.'

'Maar jullie werken zelfs op kerstdag!'

'Dat is de drukste dag van het jaar en het wordt gecompenseerd met vijf andere vrije dagen.'

Ik rolde met mijn ogen. 'Tot morgen.'

'Tot morgen!'

'Trouwens,' begon ik, maar met vastberaden stapjes was het Orakel al op weg naar de uitgang. Een voor een floepten de lichten van de TL-buizen uit en lieten ze me achter in het schemerige licht dat van buiten kwam. Gelukkig was ook de muziek gestopt. Het was plots zo angstaanjagend stil dat ik me de eerste tijd niet durfde te verroeren. Mijn nieuwsgierigheid won het echter van mijn angst en ik besloot op onderzoek uit te gaan.

De uitgang was afgesloten, zat werkelijk potdicht, hoe ik ook aan de deurklink rukte. Ik liep naar de ramen, maar deze hadden geen hendels. De gitzwarte nacht zag er benauwend uit, ik werd er behoorlijk claustrofobisch van, dus keerde ik me er snel van af. Half op de tast laveerde ik tussen de vele bureaus naar het kantoor met kleine k. Maar ook die zat op slot. Wat een tegenvaller. Ik had gehoopt in de documenten van het Orakel te kunnen neuzen. De computers van de werknemers hadden een beveiliging, uiteraard, en ik was niet zo behendig met computers om de paswoorden te kunnen kraken. Andere ruimtes om te verkennen of deuren om te openen waren er niet. Ten slotte keerde ik terug naar de wachtkamer, veegde de tijdschriften van de tafel en ging er zo comfortabel als mogelijk was op liggen. Wat niet veel comfortabeler was dan slapen op een spijkerbed.

Ik wist niet hoe het me gelukt was, maar ik moest toch geslapen hebben, want het volgende moment brak de morgen aan en scheen de zon ongenadig op mijn gezicht. Ik kreunde en kwam moeizaam en met een pijnlijke rug omhoog. Alles liever dan hier nog een nacht slapen, dacht ik, geef mij dan maar de hel.

De klok gaf aan dat het één minuut voor acht was en toen de grote wijzer op twaalf kwam te staan liep de kantoorruimte prompt vol met werknemers. Daar zijn de ambtenaren, mompelde ik. Het waren zowel mannen als vrouwen, en allen in dezelfde kleurloze pakken. Sommigen droegen een kerstmuts en anderen vrolijkten hun saaie outfit op door een rode kersttrui te dragen, maar daar bleef het bij. Ik vroeg me af wat zij waren. Engelen? Haha, dat zou een goeie zijn: engelen die ambtenaren in pakjes zijn.

Josie kwam als laatste binnen. 'Goedemorgen,' zei ze vrolijk.

Ik gromde een goedemorgen terug.

'Wel, de man die over jouw situatie gaat is terug.' Ze wees in de richting van de anderen. 'Na het drinken van zijn koffie en het uitwisselen van de nodige roddels, gaat hij meteen aan het werk.'

'Ah, goed, dan duurt het niet meer zo lang, toch?'

'Wel, hij heeft eerst nog ander werk in te halen.'

'Maar mijn geval is toch het dringendst!'

'Dat is zo, inderdaad, maar alles moet in een bepaalde volgorde gebeuren. Oudere dossiers moeten eerst afgewerkt worden, anders raakt hij in de war. Je kunt niet een B54 formulier invullen na een B55.'

'Dit is de hel,' verzuchtte ik.

'Nou nee, dat Kantoor zit aan de andere kant, maar we kunnen het regelen.'

Ik wuifde met mijn hand. 'Laat maar, ik wil het niet eens meer weten.'

'Pas wel op wat je wenst, want voor je het weet heeft de hel je te pakken.' Ze murmelde erachteraan, denkend dat ik het niet kon horen: 'Al zou dat nog niet zo slecht zijn en mij een boel werk schelen.'

Josie liep weg en hervatte haar intelligente bezigheid van stempelen, schuiven en stempelen, maar ditmaal zonder een bloederig keukenschort aan. En ik? Ik las een Libelle van vijf jaar oud. Hadden ze in de hemel het geld niet om wat nieuwere uitgaven te kopen? Ik dronk liters koffie en

vrat iedere soort pulpvoedsel uit de snackmachine waar je gelukkig geen geld voor nodig had. Waarschijnlijk was dat het enige dat niet in de hemel bestond. Het werd een uur, twee uur, drie uur en ik voelde me wanhopig worden, want een tweede nacht in de wachtkamer overleefde ik niet. Overleven? Ik was toch dood! De hel klonk meer en meer aantrekkelijk.

Uiteindelijk, vijf minuten voor vier, kwam het Orakel, aka Josie, met verhitte wangen de wachtkamer binnen. 'Brenda, er is een probleem.'

'Het is maar dat je het zegt.'

'Nee, nee, het probleem is nog veel erger dan het was.'

Ik zuchtte. 'Kom maar op dan.'

'Je kunt hier niet meer blijven. Het is onmogelijk om een dergelijk formulier te maken.'

'Hoe bedoel je? Schrijf gewoon een briefje, verzin wat.'

Ze schudde haar hoofd. 'Onmogelijk. Als we je hier houden, dan schep je een precedent.'

'Waar slaat dat nou op!'

'We konden nergens vergelijkingsmateriaal vinden, dus weten we echt niet wat we met je aan moeten.'

'En wat dan nog?' Ik voelde het in mijn botten, dit ging de verkeerde richting op. Wat een stelletje papiervretende bureaucraten was het in de hemel!

'Kan ik dan niet voor het Kantoor werken, hier dus?'

'Nee, nee, we hebben geen contracten om doden in onze personeelspoule op te nemen.'

'Wat moet ik dan?' Ik schreeuwde, maar het kon me niet schelen.

'Het enige dat je mag doen, is hier in de wachtkamer blijven.'

'Voor altijd in de wachtkamer? Dat is het?'

'Niet zo moeilijk doen, maak het jezelf gezellig. Zet een bloemetje neer.'

Het kostte me al mijn zelfbeheersing om haar niet naar de keel te vliegen. Maar behalve dat het mij zou opluchten, dacht ik niet dat het enig effect zou hebben. Josie was ook maar een radar in de grote bureaucratiemolen.

Ze liet me alleen achter en verslagen ging ik zitten. Eén lichtpuntje: het kerstnummer was veranderd en speelde nu het deuntje van 'Sympathy for the devil' van Rolling Stones. Minpuntje dan weer: het bleek het enige nummer te zijn voor lange, lange tijd. Na een dik halfuur kende ik de tekst uit mijn hoofd. Met lede ogen zag ik het vijf uur worden. Ik kon geen oplossing bedenken, alsof mijn hersens lamgelegd waren. Misschien was dat wel een gevolg van een verblijf in de hemel: hersens die langzaamaan tot pulp gereduceerd werden. Maar plots gaf het muzieknnummer en met name de zin: 'When I saw it was a time for a change', me een idee. Ik kon toch wensen wat ik wilde? Nou, stomme kip, begin er dan mee!

'Ik wens dat ik me niet meer in het Kantoor bevind, maar daarbuiten.'

Er gebeurde echter niets. Ik zat nog steeds op de gammele stoel met zicht op Josie. Moest ik zoals Dorothy drie keer klikken met mijn schoenen?

‘Vergeet het, Brenda, hier in het Kantoor werkt het niet. Hier kun je niets veranderen. Dit is een stabiele werkzone, al eeuwen onveranderd.’

Ik wipte van schrik op van de stoel. Het was de stem van Josie die de muziek tijdelijk onderbroken had. Ik wierp haar een woeste blik toe en kreeg een schouderophalen als antwoord. Verdomd als ik hier ging blijven! Ik vloog de wachtkamer uit en liep linea recta naar de deur die naar het traphuis leidde. Maar hoe ik ook aan de deurklink morrelde, hij gaf niet mee, net als afgelopen nacht. Ik schopte tegen de deur, krijste dat ze hem open moesten maken, maar niemand leek me zelfs maar te horen. Ze gingen ongestoord verder met hun zinloze werk.

‘Godverdorie!’ riep ik uit.

‘Dat is hier geen scheldwoord, jongedame.’ Josie stond achter me met haar handen in haar zij en een misprijzende blik op haar gezicht. ‘Wat denk je hiermee te bereiken?’

‘Waar lijkt het op?’ beet ik haar toe.

‘Ik zei het al: je kunt hier niet weg zonder de juiste documenten.’

Op dat moment werd het vijf uur en de ambtenaren drongen langs me heen. Denk je dat het me lukte om met de stroom mee te lopen, om op die manier te ontsnappen? Vergeet het, het was onmogelijk, alsof ik door een kudde bizons omvergeworpen werd. Ik kwam met een smak op de grond terecht, gelukkig zonder ergens pijn te voelen. Terwijl ik opkrabbelde, ging de deur weer netjes dicht.

‘Slaap lekker, Brenda, en geniet van de kerstnacht.’

Dat had ze niet moeten zeggen, want op datzelfde moment schoot me iets te binnen wat ze eerder gezegd had. Ik schoot als een speer naar de wachtkamer en ging voor het nummertjesapparaat staan. Met een sardonische blik waar zelfs Satan jaloers op zou zijn draaide ik me om en keek naar Josie.

Haar blik sprak boekdelen, hele volumes en in verschillende talen. ‘Nee,’ vormde ze met haar rode lippen en ze schudde haar hoofd.

‘Jawel,’ zei ik en trok een nummertje. En toen nog een, en nog een, en terwijl Josie waggelend op me af kwam, trok ik nog een vierde nummertje. Haar gezichtsuitdrukking was intussen van ongeloof naar wanhoop naar razernij veranderd, en dat allemaal in vijf seconden. ‘Wat doe je! Wat ben je in hemelsnaam aan het doen!’ krijste ze, zwaaiend met haar armen.

In mijn ooghoek – intussen Josie strak in de gaten houdend, want je wist maar nooit wat dat geschifte wijf zou doen – zag ik de deur weer opengaan en het personeel een voor een binnendruppelen. Ik kon hun gelaatsuitdrukkingen niet zien, maar veronderstelde dat een donderwolk er nog vrolijker uit zou zien.

Voor Josie bij me stond zag ik kans om nog enkele nummertjes te trekken. ‘Zo, nu moeten jullie me wel helpen,’ zei ik langzaam en goed articulerend. Intussen zaten alle bureaucraten weer netjes op hun stoel.

Josie was rood aangelopen en leek me het liefst ter plekke te wurgen. ‘Nee, nee en nee,’ gilte ze. ‘Het is vijf uur geweest!’

‘Dat wordt dus overwerken op kerstdag.’

‘Nee!’ Ze sleurde me aan mijn arm door de wachtkamer, voorbij enkele bureaus en trok de deur open. Met een harde stoot duwde ze me de trappenhal in. ‘Verdwijn!’

Ik kon me nog net staande houden. ‘Heb ik daarvoor geen nummertje nodig?’ vroeg ik, maar liep snel de trap af. ‘Vrolijk kerstfeest!’

Terwijl op de achtergrond een varken krijste – het klonk verdomd veel als lachen – trok ik met voldoening de deur achter me dicht.